

VITAJTE!

16. OKTÓBRA 2023
9:00 – 17:00
ONLINE

UČIACE SA MESTÁ A OBCE

celodenný workshop pre samosprávu
o riadenej participácii

- Aký je rozdiel medzi občianskou a riadenou participáciou?
- Ako pripraviť a manažovať riadenú participáciu?
- Ako participujú mestá a obce?

Lektorky: **Barbara Gindlová, Alexandra Poláková Suchalová,**
Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
Elena Gallo Kriglerová, Alena Holka Chudžíková, Centrum pre
výskum etnicity a kultúry

Pre viac informácií sledujte náš fb a web

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

ÚRAD SPLOMOCNENCA
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

MINISTERSTVO
VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Operačný program
Efektívna
verejná správa

Európska únia
Európsky sociálny fond

Prečo potrebujeme participáciu?

- zvýšiť odbornú úroveň materiálu
 - zvýšiť priechodnosť materiálu
 - zvýšiť implementovateľnosť materiálu
 - zvýšiť „ownership“ verejnej politiky zo strany verejnosti
 -
- zvyšovať dôveru v inštitúcie a organizácie štátnej a verejnej správy
 - zvyšovať povedomie o tvorbe verejných politík a fungovaní inštitúcií
 - zvyšovať ochotu spolupracovať
 -
- splniť legislatívne požiadavky?

Základné pojmy

- **verejná politika**

- zahŕňa všetky výstupy procesov rozhodovania politických predstaviteľov o prerozdeľovaní toho, čo je verejné (t. j. finančných prostriedkov, priestoru, príležitostí a pod.)
- sú všetky typy materiálov legislatívnej aj nelegislatívnej povahy (strategické a koncepčné materiály, zákony, nariadenia vlády SR, všeobecne záväzné nariadenia, vyhlášky, materiály metodického charakteru).

- **participácia verejnosti**

- „v najširšom zmysle slova znamená účasť, spoluúčasť, zúčastňovanie sa na niečom“

- **verejnosť**

- akákoľvek fyzická osoba alebo právnická osoba alebo záujmové združenie fyzických osôb alebo záujmové združenie právnických osôb. Verejnosťou pre účely tohto materiálu nie sú predkladatelia verejnej politiky vrátane ich zástupcov a predstavitelia verejnej moci vrátane ich zástupcov.

Typy participácie + typy poznania

spoločenská

?politici?

{
občianska
politická
}

{
riadená
verejná
}

stakeholderovská (elitná)

expertná (elitná)

pro-forma

Základná logika uvažovania nad aktérmi

Typy poznania/intenzita zapojenia	Občania/verejnosť	Zainteresovaní aktéri/stakeholderi	Experti/odborníci
spolurozhodovanie			
spolutvorba			
diskusia			

POLITICI

Riadená a občianska participácia

- Riadená (verejná) participácia **je** cielený, zúčtovateľný a transparentne komunikovaný proces zapájania verejnosti s cieľom umožniť jej vplyv na výslednú podobu verejnej politiky vo fáze tvorby, a ktorého iniciátorom je navrhovateľ.
- Riadená participácia **nie je**:
 - informovanie (ALE! nevyhnutný predpoklad pre participáciu)
 - vyvesenie návrhu všeobecne záväzného nariadenia na úradnej tabuli
 - prerokovanie v komisii – vyhodnotenie pripomienok (čiastočne, prečo?)

Občianska participácia v širokom chápaní od účasti v spolkoch až po interpersonálnu dôveru a politickú participáciu. (Putnam, 2000)

Proces riadenej participácie

Postupnosť krokov	Obsah
1.krok	určenie cieľov zapojenia verejnosti – prečo?
2.krok	rozhodnutie o intenzite zapojenia verejnosti a jeho zdôvodnenie
3.krok	zmapovanie podmienok pre realizáciu participatívneho procesu v rámci inštitúcie
4.krok	mapovanie a triedenie potenciálnych účastníkov(analýza stakeholderov) – s kým? kto?
5.krok	výber vhodných nástrojov zapájania - ako?
6.krok	návrh participatívneho procesu, t.j. návrh na seba nadväzujúcich aktivít pre konkrétnych účastníkov, v určenom časovom rámci, s jasne definovanými výstupmi z jednotlivých aktivít a prepojeniami na prípravu samotnej verejnej politiky
7.krok	vyhodnotenie participatívneho procesu (nakoľko splnil stanovené ciele, aké aktivity, s akou účasťou a akým vplyvom na výsledný materiál boli realizované)

7 krokov ako navrhovať parti proces

1. Zmapuj všetkých aktérov
2. Jednotlivo posúď vplyv (negatívny aj pozitívny) a (ne)záujem aktérov o pripravovaný materiál
3. Identifikuj a prizvi legitímnych zástupcov jednotlivých organizovaných záujmov
4. Prever existenciu konfliktov
5. Zabezpeč inkluzívnosť
6. Oslov vybraných aktérov
7. Vyber vhodný nástroj zapojenia pre každého účastníka/skupinu

1.krok: Zmapuj všetkých aktérov

1. Kto je cieľovou skupinou materiálu? Koho sa materiál bude týkať? Na koho bude mať vplyv?
2. Chýbajú nejaké dáta, informácie, poznanie? (aby materiál mohol reagovať na čo možno najširší okruh tých, ktorí ním budú ovplyvnení)
3. Potrebujeme, aby pochopili, že materiál buď pomôže alebo neohrozí alebo ...?
4. Potrebujeme vysvetľovať, aby sme získali prehľad o odpore alebo podpore?
5. Kto musí byť povinne zapojení?

Krok 2: Jednotlivo posúdiť vplyv (negatívny aj pozitívny) a (ne)záujem aktérov o pripravovaný materiál

1. Vie niekto proces prípravy materiálu aktívne podporiť až pomôcť presadiť?
2. Vie niekto proces prípravy materiálu aktívne blokovať až úplne zablokovať?

100

v
p
l
y
v

<p>vyšší až vysoký vplyv/nízky až stredný záujem</p> <ul style="list-style-type: none">- obvykle silno organizovaná verejnosť- riziko aktivizácie v prípade negatívnych dôsledkov materiálu na potreby a záujmy týchto aktérov- mapovať potreby, aktívne ponúknuť možnosť sa zapojiť – existuje riziko konfliktu, odporu až blokovania materiálu - prevencia- zapájanie ako priestor pre vysvetľovanie a hľadanie kompromisov - prevencia	<p>vyšší až vysoký záujem/ vyšší až vysoký vplyv</p> <ul style="list-style-type: none">- kľúčoví aktéri- 2 možnosti:<ol style="list-style-type: none">1. vysoký záujem a vysoký vplyv v súlade s predkladateľom – silná podpora napr. pri presadzovaní2. vysoký záujem a vysoký vplyv v protiklade s predkladateľom – silný odpor až potenciálny konflikt – riziko: blokovanie materiálu napr. v MPK <p>vyberať stratégie zapojenia resp. mediácie konfliktu resp. vyjednávania na politickej úrovni</p>
<p>nízky až stredný záujem/nízky až stredný vplyv</p> <ul style="list-style-type: none">- obvykle široká nezainteresovaná verejnosť- postačuje informovanie s príp. ponukou zapojiť sa	<p>vyšší až vysoký záujem/nízky až stredný vplyv</p> <ul style="list-style-type: none">- obvykle slabo organizovaná verejnosť- riziko občianskej aktivizácie v prípade nezapojenia- potrebné mapovať potreby a diskutovať + spolutvoriť, ak to okolnosti a kontext prípravy materiálu umožňujú (vytvoriť na participáciu priestor a podmienky)- má demokratizačný a dôveru budujúci potenciál

0

záujem

100

Krok 3: Identifikuj a prizvi legitímnych zástupcov jednotlivých organizovaných záujmov

1. Kto môže hovoriť za jednotlivý záujem, tak aby bol reprezentatívnym zástupcom?

Pozor: Kto zúčtovateľne, resp. legitímne zastupuje daného aktéra?
Zúčastňuje sa tá správna osoba, t.j. osoba s primeranými právomocami?
Vieme niečo o tom ako funguje organizácia dovnútra t.j. zastupuje naozaj jej vedenie záujmy všetkých členov?

(Je legitímne žiadať o dokázanie zúčtovateľnosti, zvýšenie právomocí alebo výmenu!)

Ako môžem preverovať oprávnenosť zastupovania?

- existencia v registri mimovládnych neziskových
- kvalita verejne dostupných informácií – (webstránka, profily na sociálnych sieťach)
- stanovy
 - voľba riaditeľa
 - poslanie
 - cieľ činností
 - členská základňa – počet členov
 - výročné správy
- vnútorná organizačná štruktúra – napr. valné zhromaždenie
- zápisy zo zasadnutí
- transparentnosť financovania

Krok 4: Prever existenciu konfliktov

Existuje riziko konfliktu medzi niektorými z identifikovaných aktérov?

Náhľad konfliktu:

- kto sú strany konfliktu?
- aké sú pozície, o čo každá strana bojuje?
- je niekto v nevýhode/nerovnocennom postavení?
- druh konfliktu – hodnotový - principiálny, konflikt záujmov, osobnostný a pod.?
- o čo sa bojuje (čo je trofej?)
- ako chceme, aby to skončilo?

Krok 5: Zabezpeč inkluzívnosť

1. Aké prekážky a možnosti majú jednotliví účastníci, aby sa mohli do procesu plnohodnotne zapojiť?
2. Počítam so zmenenými potrebami potenciálnych účastníkov procesu? ktorí to sú?

Krok 6: Oslov vybraných aktérov

Ako sa z aktéra stane účastník?

- priamym oslovením – nominačné listiny/dekréty
- oslovením organizácie, aby nominovala zástupcu
- rozoslaním oslovovacieho emailu na databázy kontaktov/mapu partnerstiev
- výzvou na zapojenie sa cez sociálne siete/webstránka
- inak?

Krok 7: Vyber vhodný nástroj zapojenia

NÁSTROJE

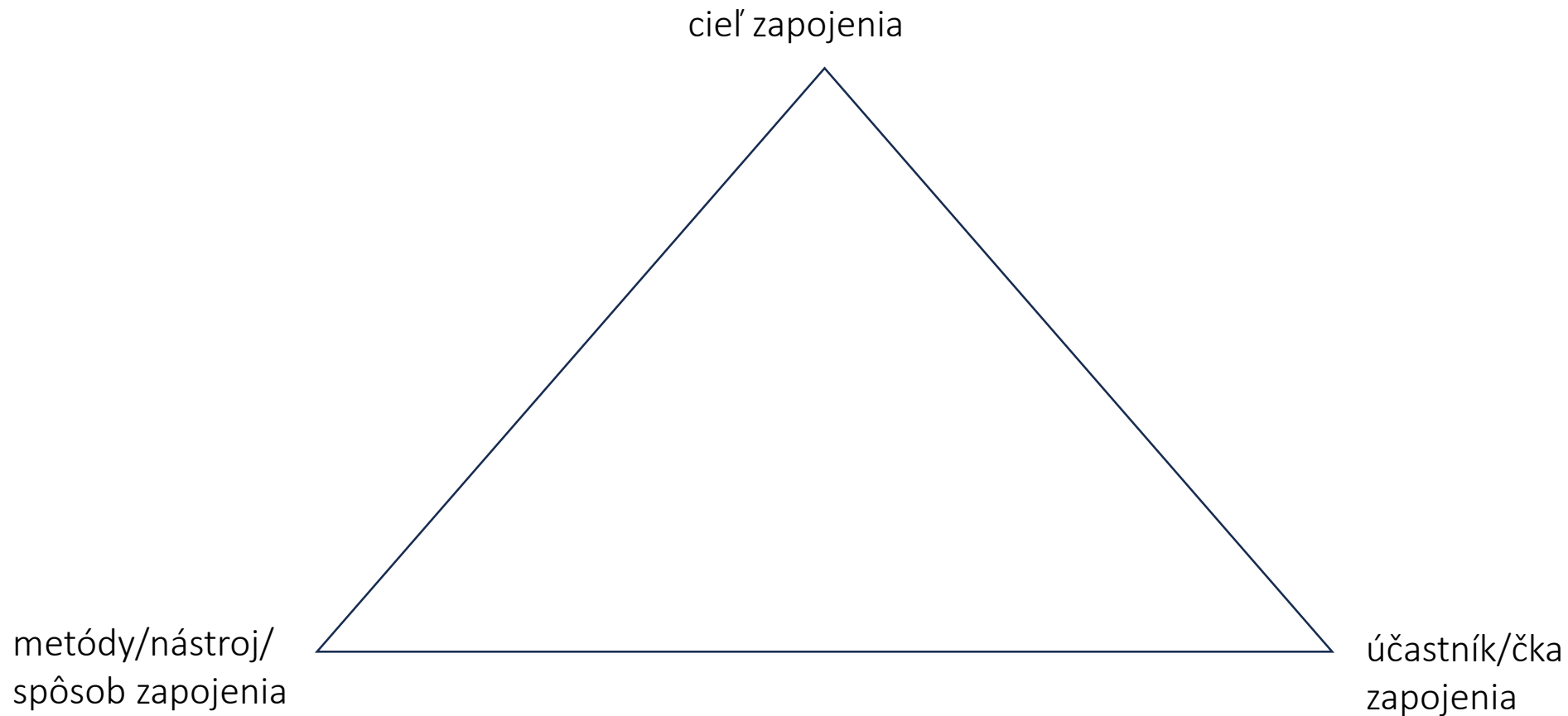
- deliberatívne fórum,
- diskusný panel,
- dotazník,
- fokusová skupina,
- konferencia,
- občianske zhromaždenia,
- pocitová mapa,
- pracovná skupina,
- rozhovor,
- world café.

VÝSTUPY

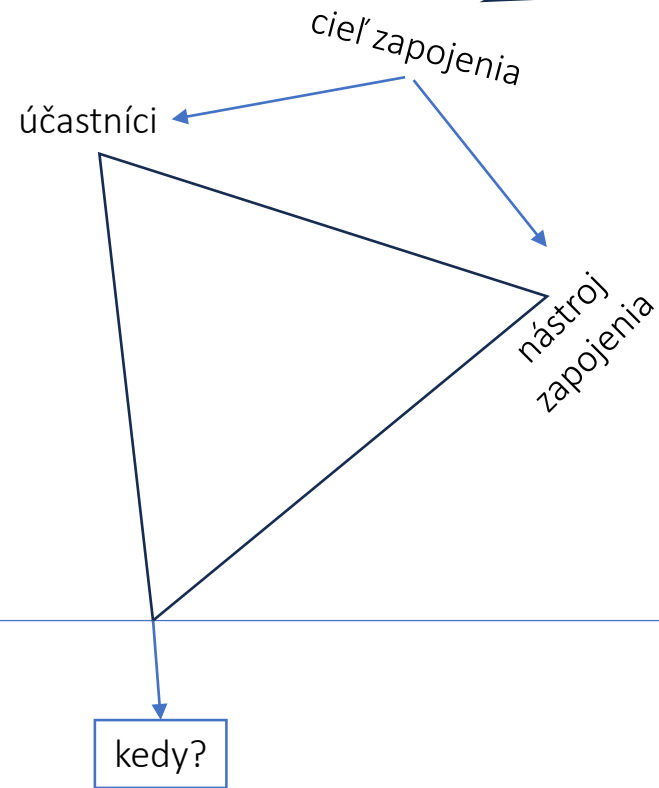
- pripomienky k istej fáze/časti materiálu,
- sformulované ciele,
- princípy,
- súbor navrhovaných riešení
- kritériá hodnotenia,
- opatrenia,
- dáta vo forme nahrávky, písomného záznamu, poznámok na flipchart.

Trojuhelníková logika v tvorbe návrhu PP

zopakovať
koľkokrát je
potrebné

Kedy musí byť
materiál
hotový?

Ďakujem za
pozornosť!

Zdroje

- <https://www.involve.org.uk/sites/default/files/field/attachemnt/People-and-Participation.pdf>
- http://www.participativnimetody.cz/?fbclid=IwAR31PXylXsfgGsVQtXCDtyTk4YAbGgRBvl3VrEJge68vnAVMd0NrT_zuY
- <https://www.epa.gov/international-cooperation/public-participation-guide>
- https://www.minv.sk/?ros_np_participacia_knizna_edicia_participacia
- <https://participedia.net>
- https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/Manual_Participace/manpart_1510.pdf
- <https://www.wien.gv.at/stadtentwicklung/studien/pdf/b008273.pdf>
- <https://mib.sk/manual-participacie/>
- <https://mib.sk/manual-verejnych-priestorov/>

